

Περιβαλλοντική Εκπαίδευση με βάση την Εκπαίδευση
Αξιών από την Πρώιμη Παιδική Ηλικία

ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΓΙΑ ΔΑΣΚΑΛΟΥΣ

Περιβαλλοντική εκπαίδευση βάσει πλαισίου δεξιοτήτων αξιών
για εκπαιδευτικούς προσχολικής ηλικίας

Συντελεστές

Marija Kragić, Bruno Ćurko, Begoña Arenas Romero, Elvira Sánchez Igual, Svenja Pokorny, Noemi Marchiotto, Marianna Kokota, Katrin Christl

Ευχαριστίες

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε όλους τους δασκάλους, εκπαιδευτικούς, ερευνητές και όσους συμμετείχαν στο έργο, συνετέλεσαν με τις ιδέες και τις παρατηρήσεις τους και ενθάρρυναν την εκπόνηση της παρούσας έκθεσης.

Εξώφυλλο

Σχεδιασμός: macrovector / Freepik

Copyright

Materials can be used according to the:

Creative Commons License Non-Commercial Share Alike

Αποποίηση ευθύνης

“Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών, και η Επιτροπή δεν μπορεί να αναλάβει την ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.” Αρ. έργου: 2020-1-DE03_KA201-077217

Με συγχρηματοδότηση από το πρόγραμμα «Erasmus+» της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η αναλυτική έκδοση της αναφοράς είναι διαθέσιμη

Erasmus+

Ο εκπαιδευτικός σκοπός του **ELVE - Περιβαλλοντική Εκπαίδευση με βάση την Εκπαίδευση Αξιών από την Πρώιμη Παιδική Ηλικία** είναι η επαφή των παιδιών με τη φύση. Στοχεύουμε στην ευαισθητοποίηση των παιδιών και στην ενθάρρυνση και προώθηση στάσεων και συμπεριφορών για τη διαφύλαξη των φυσικών πόρων. Το έργο προσβλέπει στη δημιουργία συνηθειών που θα διέπουν κάθε μελλοντική δραστηριότητα, στη μετάδοση διαχρονικών αξιών, στην προβολή και ενθάρρυνση της σκέψης και στην υιοθέτηση των αξιών στην καθημερινή ζωή.

Στα πλαίσια της συνεχούς επαγγελματικής κατάρτισης εκπαιδευτικών προσχολικής αγωγής, το Παραδοτέο 1 αποτελεί πρόταση για ένα ενιαίο αναλυτικό πρόγραμμα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Προωθεί γνώσεις, δεξιότητες, νοοτροπίες, κίνητρα και λειτουργεί ως δέσμευση για δράσεις ατομικής και συλλογικής προσπάθειας στοχεύοντας στην επίλυση των υφιστάμενων προβλημάτων και την πρόληψη νέων ήδη από την πρώιμη παιδική ηλικία.

Η παρούσα συνοπτική έκδοση της Ευρωπαϊκής αναφοράς αποτελεί σύμπτυξη των πέντε Εθνικών Αναφορών από τη Γερμανία, την Ισπανία, την Ιταλία, την Κύπρο και την Κροατία.

Κύρια αποτελέσματα

Οι Εθνικές Αναφορές συστάθηκαν με βάση:

- ✓ **Δημοσκόπηση** για εκπαιδευτικούς ΠΕΦ και πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και εκπαιδευτικούς που αντιμετωπίζουν προβλήματα με θέματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στις τάξεις τους.
- ✓ **Συνεντεύξεις** με ειδικούς στα πεδία της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και της βιοηθικής.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της Πρωτογενούς έρευνας, στις χώρες της κοινοπραξίας υπάρχουν εθνικές κατευθυντήριες και πολιτικές για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση. Ωστόσο, η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση με βάση την Εκπαίδευση Αξιών γίνεται μέσω υποχρεωτικών και επιλεγόμενων μαθημάτων και δραστηριοτήτων, χωρίς να υπάρχει ως ξεχωριστό μάθημα. Η έρευνα κατέδειξε, επίσης, ότι οι εκπαιδευτικοί συμμετέχουν σε σχετικά μαθήματα, σεμινάρια και εκδηλώσεις, είτε διά ζώσης, είτε εξ αποστάσεως.

Για τα πλήρη αποτελέσματα της έρευνας, μπορείτε να ανατρέξετε στην εκτεταμένη έκδοση της αναφοράς.

Τα αποτελέσματα της δημοσκόπησης αφορούν τους κυριότερους στόχους, θέματα, δεξιότητες και αξίες της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης με βάση την Εκπαίδευση Αξιών.

ΣΤΟΧΟΙ	ΘΕΜΑΤΑ	ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΙΕΣ
<p>Συνειδητοποίηση της σημασίας μίας υπεύθυνης στάσης απέναντι στον εαυτό μας, τους άλλους και τη φύση.</p> <p>Πρώθηση της υιοθέτησης ενός υπεύθυνου και βιώσιμου τρόπου ζωής, με σεβασμό στη φύση και τους φυσικούς πόρους.</p> <p>Αναγνώριση συμπεριφορών που βλάπτουν το φυσικό περιβάλλον.</p>	<p>Περιβάλλον και υγεία</p> <p>Ρύπανση</p> <p>Αέρας, νερό, γη</p> <p>Υλικοί πόροι και απορρίμματα</p> <p>Φυσικοί πόροι</p>	<p>Υπευθυνότητα</p> <p>Ευαισθησία απέναντι στα προβλήματα</p> <p>Κριτική σκέψη</p> <p>Λήψη αποφάσεων</p> <p>Κατάκτηση γνώσεων</p>	<p>Σεβασμός</p> <p>Σύνεση</p> <p>Κατανόηση</p> <p>Εκτίμηση</p>

Τα πιο διαδεδομένα υλικά για τη διδασκαλία της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν στην έρευνα, είναι αντικείμενα που υπάρχουν στη φύση (π.χ. κλαδιά, πέτρες, φύλλα...) και καθημερινά αντικείμενα (π.χ. χάρτινες κούτες, πλαστικά μπουκάλια...). Άλλα δημοφιλή μέσα είναι οι κινούμενες παρουσιάσεις, το οπτικοακουστικό υλικό και οι εκπαιδευτικές πλατφόρμες.

Όσον αφορά τις μεθόδους, οι εκπαιδευτικοί προτιμούν κυρίως την πειραματική και ολιστική μάθηση και την κριτική και δημιουργική σκέψη. Άλλες μέθοδοι διδασκαλίας είναι η διερευνητική μάθηση, η μάθηση μέσω δραστηριοτήτων, η βιογραφική μάθηση και η μάθηση μέσω διδακτικών ιστοριών. Ως μέσα διδασκαλίας χρησιμοποιούνται, επίσης, η ανάπτυξη του αισθήματος ευθύνης, κοινωνικά και παγκόσμια κινήματα.

Η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών δήλωσε πως θα μπορούσε να διαθέσει είτε μέχρι 10, είτε 10-15 ώρες για την παρακολούθηση κατάρτισης στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση.

Τα διά ζώσης ή διαδικτυακά μαθήματα παρουσία εκπαιδευτή θα ήταν η ιδανική μορφή κατάρτισης για την πληροφόρηση και την ανταλλαγή ιδεών μεταξύ των εκπαιδευτικών. Άλλες επιλογές με υψηλό αριθμό απαντήσεων ήταν οι διαδικτυακές ομαδικές συζητήσεις και τα διαδραστικά τηλεοπτικά προγράμματα/ταινίες.

Για τη μάθηση μέσω της επίδειξης και της παρατήρησης και για την εξάσκηση δεξιοτήτων, τεχνικών και τρόπων σκέψης, οι εκπαιδευτικοί επέλεξαν τα Παιχνίδια Προσομοίωσης και Ρόλων.

Η πρώτη επιλογή των εκπαιδευτικών για την εμβάθυνση σε διάφορα γνωστικά αντικείμενα ήταν τα Επιμορφωτικά Σεμινάρια παρουσία Εκπαιδευτή.

Τα κύρια ζητήματα που τέθηκαν αναφορικά με την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση με βάση την Εκπαίδευση Αξιών ήταν η συμμετοχή των γονέων, το ωράριο και το πρόγραμμα και η αναλογία μεταξύ θεωρητικής και πρακτικής εφαρμογής.

Για την υλοποίηση ενός κύκλου κατάρτισης στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, οι εκπαιδευτικοί συνέστησαν διαδικτυακές δραστηριότητες (διαδικτυακά σεμινάρια, εργαστήρια, διαλέξεις, παρουσιάσεις), δραστηριότητες και εργαστήρια σε εξωτερικούς χώρους, πρακτικά παραδείγματα/δραστηριότητες, συμμετοχή/συνεργασία δασκάλων, γονέων και τοπικών αρχών.

Για τα πλήρη αποτελέσματα της έρευνας, μπορείτε να ανατρέξετε στην εκτεταμένη έκδοση της αναφοράς.

ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ELVE

Η ομάδα του ELVE σχεδίασε ένα θεωρητικό πλαίσιο για το αναλυτικό πρόγραμμα του ELVE με βάση τα αποτελέσματα της Πρωτογενούς έρευνας, το οποίο θα χρησιμεύει ως βάση για τη δημιουργία του Εγχειριδίου το έργου, *Μοντέλο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης με Βάση την Εκπαίδευση Αξιών*, της ηλεκτρονικής πλατφόρμας και της εργαλειοθήκης εκπαιδευτικού υλικού.

Τίτλος Πιστοποίησης		ELVE – Περιβαλλοντική Εκπαίδευση με βάση την Εκπαίδευση Αξιών από την Πρώιμη Παιδική Ηλικία						
Συνολικοί βαθμοί ECVET							3	
Επίπεδο EQF							Επίπεδο 5	
Επίπεδο NQF	ΚΡΟΑΤΙΑ	ΚΥΠΡΟΣ	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ			
	5	5	5	5	5			
	ΕΝΟΤΗΤΕΣ					Σύνολο ωρών μάθησης	Βαθμοί ECVET	
ΕΝΟΤΗΤΕΣ (παράδειγμα)	E1 Τίτλος Ενότητας: παράδειγμα: ΕΙΣΑΓΩΓΗ: ΓΙΑΤΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ;					15	0,6	
	E2 Τίτλος Ενότητας: παράδειγμα: ΕΙΣΑΓΩΓΗ II: ΑΞΙΕΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ					15	0,6	
	E3 Τίτλος Ενότητας: παράδειγμα: «ΕΜΕΙΣ»: ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ					15	0,6	
	E4 Τίτλος Ενότητας: παράδειγμα: «ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ» ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ					15	0,6	
	E5 Τίτλος Ενότητας: παράδειγμα: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ ΖΩΝΤΑΣ ΣΤΟΝ ΠΛΑΝΗΤΗ ΓΗ					15	0,6	

Έμφαση δόθηκε στο Επίπεδο Αναφοράς 5 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων (EQF), δεδομένης της πολυπλοκότητας και των απαιτήσεων από τους εκπαιδευόμενους. Ως εκ τούτου, οι εκπαιδευτές θα πρέπει να κατέχουν βασικές γνώσεις και ειδικές δεξιότητες για την υπεύθυνη διαχείριση και εποπτεία των δραστηριοτήτων.

Το πρόγραμμα διαρκεί 75 διδακτικές ώρες και περιλαμβάνει 5 ενότητες μαθησιακών επιτευγμάτων. Το ELVE προτείνει την υιοθέτηση ενός συστήματος πιστωτικών μονάδων, όπου 1 βαθμός ECVET ισούται με 25 διδακτικές ώρες. Το αναλυτικό πρόγραμμα του ELVE αντιστοιχεί σε 3 βαθμούς ECVET.

Τίτλος Πιστοποίησης	ELVE	
Επίπεδο EQF	Επίπεδο 5	
Σύνολο ωρών μάθησης	15 ώρες (10 διά ζώσης + 5 αυτομόρφωση)	E1
ΤΙΤΛΟΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ	ΓΙΑΤΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ; (Εισαγωγή)	

Προτού διδάξουμε σε ένα παιδί πώς να ζει σε μία κοινωνία, θα πρέπει να σκεφτούμε τις αξίες και τους κανόνες της. Μελετώντας την σύγχρονη κουλτούρα και τις αλλαγές που υφίσταται, μπορούμε να σχηματίσουμε μία γενική εικόνα της κοινωνίας του μέλλοντος σε ό,τι αφορά τα ήθη, τα έθιμα, τους κανόνες και τις κοινωνικές σχέσεις. Η εξέταση των προβλημάτων και των αιτιών τους είναι πολύ σημαντική. Για το λόγο αυτό, στόχος μας είναι η **προώθηση ενός είδους εκπαίδευσης που βελτιώνει την κοινωνία μας.**

ΓΝΩΣΕΙΣ	ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ	ΥΠΕΥΘΥΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ
✓ Βασικές γνώσεις για το περιβάλλον		
✓ Βασικές γνώσεις για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση	✓ Αφύπνιση της περιέργειας των παιδιών για τα περιβαλλοντικά προβλήματα	
✓ Σημασία της εναρμόνισης της ανθρώπινης ζωής με τη φύση	✓ Ανάπτυξη της υπευθυνότητας των παιδιών απέναντι στο περιβάλλον	✓ Ανάγκη ενσωμάτωσης της Περιβαλλοντικής εκπαίδευσης σε νηπιαγωγεία και σχολεία
✓ Η επίδραση των ανθρώπων στο περιβάλλον	✓ Ανάπτυξη της φυσικής περιέργειας των παιδιών για τις διαδικασίες της φύσης	
✓ Άνθρωπος-Φύση-Κοινωνία-Περιβάλλον	✓ Παρουσίαση κυρίων περιβαλλοντικών προβλημάτων στα παιδιά με κατάλληλο τρόπο	
✓ Εξοικείωση με τους 17 στόχους και κυρίως με τους σχετικούς με την προστασία του περιβάλλοντος		

Τίτλος Πιστοποίησης	ELVE	
Επίπεδο EQF	Επίπεδο 5	
Σύνολο ωρών μάθησης	15 ώρες (10 διά ζώσης + 5 αυτομόρφωση)	E2
ΤΙΤΛΟΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ	ΑΞΙΕΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (Εισαγωγή)	

Η εκπαίδευση που προσφέρουμε στα παιδιά πρέπει να σέβεται τις ιδιαιτερότητές τους. Τα παιδιά είναι μέλη της κοινότητας και η ανάπτυξή τους δέχεται επιρροές από τις ανθρώπινες σχέσεις που δημιουργούν. Λαμβάνοντας υπόψη ότι τα παιδιά, όταν γεννιούνται, δεν έχουν συναίσθηση των κανόνων συμπεριφοράς και των ηθικών και κοινωνικών αξιών της κοινωνίας τους, οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να λειτουργούν ως διαμεσολαβητές για την ανταλλαγή εμπειριών και τη δημιουργία σχέσεων που συμβάλλουν στην κοινωνική ωριμότητα των παιδιών.

Οι αξίες μπορούν να οριστούν ως πραγματικά, επιθυμητά, αντικειμενικά και κατάλληλα στοιχεία, που, σε συνδυασμό με τις ατομικές εμπειρίες, ενσωματώνονται στον άνθρωπο και διαπλάθονται σε έναν ηθικό κώδικα συμπεριφοράς. Μέσα από τις εμπειρίες τους, τα παιδιά κάνουν επιλογές και διαμορφώνουν το δικό τους σύστημα αξιών για την ανάπτυξη της ηθικής τους συνείδησης. Παράλληλα, αποκτούν ατομική δέσμευση για την οργάνωση και εφαρμογή της συμπεριφοράς τους.

Η περιβαλλοντική εκπαίδευση μπορεί να νοηθεί μόνο σε συνάρτηση με την παραδοσιακή εκπαίδευση αξιών. Τα παιδιά δεν θα σεβαστούν το περιβάλλον εάν, πρώτα, δεν σέβονται τον εαυτό τους και τους γύρω τους. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να μάθουμε στα παιδιά να σέβονται, να μοιράζονται και να αγαπούν.

ΓΝΩΣΕΙΣ	ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ	ΥΠΕΥΘΥΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ
✓ Διευκρίνιση της διαφοράς μεταξύ δεοντολογίας, ηθικής και αξιών	✓ Σύνδεση των περιβαλλοντικών αξιών με την καθημερινή ζωή	
✓ Γνωριμία με κοινές, ανθρώπινες αξίες	✓ Αναγνώριση, παρουσίαση και παράθεση παραδειγμάτων περιβαλλοντικών αξιών	✓ Ανάγκη για περιβαλλοντική δεοντολογία στην εργασία με παιδιά
✓ Εισαγωγή στις σχετικές με το περιβάλλον ηθικές αξίες	✓ Επεξήγηση της σημασίας των αξιών στην περιβαλλοντική εκπαίδευση	
✓ Προσδιορισμός της σχέσης μεταξύ περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και εκπαίδευσης αξιών		
✓ Βάσεις περιβαλλοντικής δεοντολογίας		

Τίτλος Πιστοποίησης	ELVE	
Επίπεδο EQF	Επίπεδο 5	
Σύνολο ωρών μάθησης	15 ώρες (10 διά ζώσης + 5 αυτομόρφωση)	E3
ΤΙΤΛΟΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ	«ΕΜΕΙΣ»: ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	

Η Εκπαίδευση αποτελείται από μία σειρά χαρακτηριστικών, κανόνων, αξιών και συμπεριφορών προς και για τα παιδιά. Οι ηθικές αξίες είναι αναπόσπαστο κομμάτι της ανάπτυξης και της συμπεριφοράς των παιδιών.

Στην προσωπικότητα των παιδιών, αυτές οι αξίες εστιάζουν σε δύο άξονες: στον Εαυτό, που συνδέεται άμεσα με τη διαμόρφωση του χαρακτήρα και της ιδιοσυγκρασίας και στην Προβολή του Εαυτού στον περίγυρό τους, στην οικογένεια και στην κοινωνία.

Αυτή η διαλεκτική σχέση προκύπτει από το συνδυασμό γνωστικών και συναισθηματικών παραγόντων. Ο Εαυτός εκφράζει τη διαμορφωμένη δράση του μέσου στα παιδιά, ενώ ο Εαυτός και οι άλλοι τη δράση των παιδιών σε αυτό το μέσο. Βάσει αυτού, θα πρέπει να θυμόμαστε ότι όλες οι ηθικές αξίες αποτελούν στη βάση τους μία διαψυχολογική σχέση των παιδιών με τον περίγυρό τους, που, αργότερα, μετατρέπεται σε ενδοψυχολογική σχέση με τον Εαυτό τους. Η παιδαγωγική μπορεί να διαχωρίσει τους δύο άξονες και να εστιάσει είτε στον έναν, είτε στον άλλο.

ΓΝΩΣΕΙΣ	ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ	ΥΠΕΥΘΥΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Νοητική ικανότητα των παιδιών (γνωστική ανάπτυξη ανά ηλικία) ✓ Γνώση και χρήση διδακτικών μεθόδων που παρουσιάζουν στα παιδιά τα ηθικά προβλήματα του περιβάλλοντος ✓ Βασική γνώση των περιβαλλοντικών προβλημάτων της τοπικής κοινωνίας 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Επισήμανση του βαθμού στον οποίο οι ατομικές πράξεις των παιδιών επηρεάζουν το περιβάλλον</i> ✓ <i>Ενημέρωση των τρόπων που τα παιδιά μπορούν να προστατεύσουν το περιβάλλον</i> ✓ <i>Αντίληψη του βαθμού στον οποίο η περιβαλλοντική ρύπανση επηρεάζει τη ζωή τους</i> ✓ <i>Ανάπτυξη του αισθήματος σεβασμού για τη φύση και της αυτοεκτίμησης</i> ✓ <i>Ενθάρρυνση των παιδιών για αυτοαξιολόγηση της προσωπικής τους σχέσης με τη φύση</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ <i>Σημασία υιοθέτησης μίας θετικής προς το περιβάλλον στάσης από όλους</i>

Τίτλος Πιστοποίησης	ELVE	
Επίπεδο EQF	Επίπεδο 5	
Σύνολο ωρών μάθησης	15 ώρες (10 διά ζώσης + 5 αυτομόρφωση)	E4
ΤΙΤΛΟΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ	«ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ»: ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	

Ο άνθρωπος ζει μέσα σε κοινότητες. Η σχέση του ατόμου με την κοινωνία και η σχέση της κοινωνίας με το άτομο διέπεται από ηθικούς κανόνες. Η Ηθική είναι ο κλάδος της Φιλοσοφίας που μελετά τα ήθη. Ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα της σύγχρονης κοινωνίας και, ταυτόχρονα, ηθικό πρόβλημα είναι η στάση των ανθρώπων απέναντι στη φύση και το περιβάλλον. Είναι πολύ σημαντικό να επισημάνουμε τα ηθικά ζητήματα που προκαλεί η συμπεριφορά του ανθρώπου απέναντι στη φύση. Η σχέση του ατόμου με την κοινωνία, η στάση της κοινωνίας και των μελών της απέναντι στο περιβάλλον πρέπει να ορίζεται από μικρή ηλικία, ούτως ώστε οι νέοι άνθρωποι και πολίτες να εξοικειώνονται με τα περιβαλλοντικά προβλήματα. Τα άτομα, για να μπορέσουν να κατανοήσουν την κοινωνία και να γίνουν ενεργά, πρέπει να αντιληφθούν πώς σχετίζονται μεταξύ τους. Η αλληλοκατανόηση του διπτύχου «Εμείς-οι Άλλοι» είναι ο ακρογωνιαίος λίθος της κοινωνικής νοητικής λειτουργίας και κεντρικό θέμα στην έρευνα για βασικές διεργασίες όπως η αντίληψη και η κατανόηση και για πιο σύνθετες κοινωνικές συμπεριφορές όπως η συνεργασία και η αλληλεπίδραση στα πλαίσια μίας ομάδας¹.

KNOWLEDGE	SKILLS	RESPONSABILITY AND AUTONOMY
✓ Βασικά σημεία του τριπτύχου Οικογένεια- Κοινωνία-Περιβάλλον	✓ Επισήμανση της ανάγκης για συνεργασία των μελών της κοινωνίας για την προστασία του περιβάλλοντος	✓ Σημασία οργανωμένων κοινωνικών δράσεων για τη διατήρηση του περιβάλλοντος
✓ Εξοικείωση με τη σημασία ενός υγιούς περιβάλλοντος	✓ Κατανόηση των διαφορών κοινωνίας και φύσης	
✓ Βασική γνώση της χλωρίδας και της πανίδας και του πώς επηρεάζονται από τη ρύπανση	✓ Παραδείγματα από τον κόσμο των ζώων που επισημαίνουν την ανάγκη για προστασία του περιβάλλοντος	
✓ Παρουσίαση τρόπων ενθάρρυνσης συγκεκριμένων δράσεων για την προστασία του περιβάλλοντος	✓ Ενθάρρυνση ηθικών και οικολογικών δράσεων για τη διατήρηση του περιβάλλοντος	

¹ Catmur, C. & all 2016; Understanding self and others: from origins to disorders. Διαθέσιμο στο: <https://royalsocietypublishing.org/doi/10.1098/rstb.2015.0066>

Τίτλος Πιστοποίησης	ELVE	
Επίπεδο EQF	Επίπεδο 5	
Σύνολο ωρών μάθησης	15 ώρες (10 διά ζώσης + 5 αυτομόρφωση)	U5
ΤΙΤΛΟΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ, ΖΩΝΤΑΣ ΣΤΟΝ ΠΛΑΝΗΤΗ ΓΗ	

Στις αρχές του 21^{ου} αιώνα, η δυναμική της παγκοσμιοποίησης αυξήθηκε ραγδαία, τόσο στην οικονομία, όσο και στην πολιτική. Παράλληλα, θέτει θεμελιώδεις προκλήσεις στις οικολογικές αξίες, καθώς τα περιβαλλοντικά προβλήματα χειροτερεύουν σε τοπικό και παγκόσμιο επίπεδο². Στις μέρες μας, η περιβαλλοντική δεοντολογία και οι περιβαλλοντικές αξίες είναι το σημαντικότερο ηθικό ζήτημα, δεδομένης της παγκόσμιας διάστασης των περιβαλλοντικών προβλημάτων. Οι περιβαλλοντικές αξίες και η δικαιοσύνη γίνονται ολοένα και πιο σημαντικές για τον κόσμο. Όσοι προσπαθούν να προστατεύσουν το περιβάλλον σε πολιτισμικό επίπεδο, δεν έχουν τις ίδιες προτεραιότητες με αυτούς που προσβλέπουν στη συμβολή του στην οικονομία, ή εκείνους που διατηρούν φυσικούς πόρους για την καλλωπιστική τους αξία, ή, ακόμη, όσους αποζητούν μία προληπτική προσέγγιση περίπλοκων φυσικών συστημάτων. Πρέπει να είμαστε εξοικειωμένοι με όλες τις περιβαλλοντικές αξίες και τις θέσεις τους και να αναπτύσσουμε θεσμούς που επιτρέπουν μαζική συμμετοχή στη λήψη δύσκολων περιβαλλοντικών αποφάσεων. Η διαδικασία επίλυσης διαφορών στις απόψεις οφείλει να αναγνωρίζει την ύπαρξη εκ διαμέτρου αντίθετων απόψεων που προκύπτουν από την ποικιλία των αξιών³.

ΓΝΩΣΕΙΣ	ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ	ΥΠΕΥΘΥΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Γνωριμία με τις σχετικές με το περιβάλλον ηθικές αξίες ✓ Γνωριμία με δραστηριότητες που μειώνουν την καθημερινή ρύπανση στον σύγχρονο κόσμο ✓ Θεωρητική γνώση περιβαλλοντικής δεοντολογίας (Βιοηθική) ✓ Βασική γνώση παγκόσμιων περιβαλλοντικών προβλημάτων 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ανάλυση και σύγκριση ηθικών αξιών σχετικών με το περιβάλλον ✓ Προώθηση δραστηριοτήτων για την ανάκαμψη της φύσης και του περιβάλλοντος ✓ Προώθηση τοπικών και παγκόσμιων οικολογικών δράσεων ✓ Προώθηση παγκόσμιων περιβαλλοντικών αξιών ✓ Εξοικείωση με οργανωμένες δράσεις για την προστασία του πλανήτη 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Το άτομο ως αναπόσπαστο κομμάτι του περιβάλλοντος

² Επιμ. Jouni Paavola J., Lowe I. (επιμ.) (2005) *Environmental Values in a Globalising World Nature, justice and governance*, Taylor & Francis e-Library, σ. 4.

³ **ibidem**, σ.